

Јавно предузеће за газдовање шумама „Србијашуме“ Београд

Шумско газдинство „Шумарство“ Рашка

Шумско газдинство „Голија“ Ивањица

Шумско газдинство „Столови“ Краљево

Парк природе „Голија“

ИЗВЕШТАЈ
о остваривању Програма управљања
Парком природе „Голија“ за 2018. годину

Новембар, 2018. године

Редни број	САДРЖАЈ	Страна
I	УВОД	3
II	ЦИЉЕВИ ЗАШТИТЕ, ОЧУВАЊА, УНАПРЕЂЕЊА И ОДРЖИВОГ КОРИШЋЕЊА ЗАШТИЋЕНОГ ПОДРУЧЈА	3
III	ЗАШТИТА, ОДРЖАВАЊЕ, ПРАЋЕЊЕ СТАЊА И УНАПРЕЂЕЊЕ ПРИРОДНИХ И СТВОРЕНИХ ВРЕДНОСТИ	4
1.	Приоритетне мере и активности на управљању природним вредностима	4
2.	Приоритетне мере и активности на управљању културно – историјским вредностима	7
3.	Управљање природним вредностима	8
3.1.	Задаци и активности на заштити и управљању шумама	8
3.2.	Задаци и активности на заштити и управљању ловном и риболовном фауном	9
3.3.	Задаци и активности на заштити, развоју и управљању водама и земљиштима	10
3.4.	Задаци и активности на заштити, развоју и управљању пољопривредним земљиштем	10
3.5.	Задаци и активности на коришћењу споредних шумских производа	10
3.6.	Задаци и активности на мониторингу	11
3.7.	Одржавање у П.П., „Голија“	17
IV	ПРИОРИТЕТНИ ЗАДАЦИ НАУЧНОИСТРАЖИВАЧКОГ И ОБРАЗОВНОГ РАДА	18
V	ПЛАНИРАЊЕ, ИЗГРАДЊА И УРЕЂЕЊЕ ПОДРУЧЈА	19
VI	ПРОМОЦИЈА ВРЕДНОСТИ ЗАШТИЋЕНОГ ПОДРУЧЈА	21

1.	Мере и услови	21
2.	Задаци на развоју културно-образовних и информативно-пропагандних активности	21
3.	Задаци и активности на развоју одрживог туризма	23
3.1.	Смернице за развој одрживог туризма	23
3.2.	План деловања за заштићено подручје у функцији развоја одрживог туризма	23
VII	САРАДЊА	24
1.	Сарадња и партнерство са локалним становништвом	24
2.	Сарадња са другим власницима и корисницима непокретности у ПП “Голија“	24
3.	Сарадња са невладиним организацијама	25
4.	Међународна сарадња	25
5.	Сарадња са информативним гласилима и стручним часописима	25
VIII	ПОСЕБНИ ПОСЛОВИ И ЗАДАЦИ	25
IX	ИЗВОРИ ФИНАНСИРАЊА	26

I УВОД

Програм управљања Парком приорде „Голија“ за 2018. годину урађен је у складу са чланом 54. Закона о заштити природе („Сл. гл.РС“, бр. 36/09, 88/10, 91/10 - испр. и 14/16) и Уредбом о заштити Парка природе „Голија“ („Сл.гл.РС“, бр.45/01).

Плански основ за израду Програма управљања ПП „Голија“ за 2018. годину је План управљања ПП „Голија“ за преиод 2011-2020. година на који је Министарство животне средине, рударства и просторног планирања дало сагласност (број.353-02-2604/2010-03.)

План управљања ПП „Голија“ за перид 2011-2020. година, остварује се кроз годишње програме управљања којима се детаљно дефинишу задаци, радови и активности, материјално финансијски и организациони услови њиховог извршења.

II ЦИЉЕВИ ЗАШТИТЕ, ОЧУВАЊА, УНАПРЕЂЕЊА И ОДРЖИВОГ КОРИШЋЕЊА

Концепт заштите ПП „Голија“ заснива се на: очувању и унапређивању укупних природних вредности и ресурса; очувању предеоних и амбијенталних вредности; очувању културно-историјског наслеђа као и заштита околине непокретних културних добара; усклађеном развоју привредних активности са заштитом природе и потребе да се испуне три основне комплеметарне функције Резервата биосфере.

Циљеви заштите и очувања Парка природе „Голија“ у 2018. години били су: заштита природе и природних вредности; заштита непокретних културних добара и створених вредности; развој пољопривреде и ревитализација села; развој шумарства, ловства и рибарства; развој туризма; развој насеља и заштита животне средине.

Као и у претходном периоду тако и у 2018. години, управљач је наставио са остварењем циља преко планираних задатака на: чувању, одржавању и презентацији Парка природе „Голија“; управљању посетиоцима; регулисању имовинско – правних односа; праћењу и унапређење стања П.П.„Голија“; уређењу простора и одрживом коришћењу природних ресурса и противпожарној заштити шума на заштићеном подручју.

Заштиту природе и природних вредности, управљач је сагласно дозвољеним активностима, остварио кроз очување разноврсности дивље флоре и фауне, очување станишта, одржавање екосистемске разноврсности, умерено повећање површине под шумом, заштиту земљишта од водне ерозије, ерозије од ветра, загађивања вода и ваздуха и др.

Управљање заштићеним природним добром Голија сагласно достигнућима у заштити природе засновано је на принципима одрживог развоја. Због тога је један од главних задатака Управљача, али и осталих локалних органа и институција, усклађивање интереса и превазилажење конфликтних ситуација.

Собзиром да су донети Просторни план подручја посебне намене Парка природе Голија, којим су утврђене основе организације, коришћења, уређења и заштите подручја

Парка природе Голија и Уредба о заштити ПП „Голија“, чиме су одређени правци даље заштите, развоја и коришћења Голије, Управљач је у сарадњи са органима локалне самоуправе, надлежним министарствима и институцијама, био иницијатор израде и реализације разних пројеката у функцији одрживог развоја ПП „Голија“.

III ЗАШТИТА, ОДРЖАВАЊЕ, ПРАЋЕЊЕ СТАЊА И УНАПРЕЂЕЊЕ ПРИРОДНИХ И СТОРЕНИХ ВРЕДНОСТИ

1. Приоритетне мере и активности на управљању природним вредностима

Мере заштите, одржавања, очувања, унапређења и коришћења природних вредности ПП „Голија“ спроводе стручне службе управљача сагласно акту о заштити, планским документима и Правилнику о унутрашњем реду и чуварској служби ПП „Голија“.

У складу са Правилником о унутрашњој организацији Јавног предузећа за газдовање шумама „Србијашуме“ и Правилником о условима које мора да испуњава управљач заштићеног подручја („Сл.гл.РС“, бр.85/09) формирана је Радна јединица „Парк природе Голија“, коју тренутно сачињавају 22 чувара заштићеног подручја, 4 руководиоца чуварске службе, 3 самостална референта за приватне шуме и заштиту животне средине и управник Радне јединице „ПП Голија“.

Надзор, као саставни део система управљања ПП „Голија“, вршен је путем чуварске службе са запосленим лицима и то: чувар заштићеног подручја и рибочувар; руководиоца чуварске службе заштићеног подручја и самостални референт за приватне шуме и заштиту животне средине.

Чувари заштићеног подручја су свакодневно обилазили реоне и утврђивали да ли има неких незаконитих радњи и сачињавали забелешку у свом Дневнику чувара и месечне извештаје достављали непосредно руководиоцима чуварске службе. Руководиоци чуварске службе у складу са дефинисаном динамиком о извештавању достављали су извештај надлежној служби у шумским газдинствима, односно самосталним референтима за приватне шуме и заштиту животне средине, који су извештај о подручју које је у њиховој надлежности достављали управнику ПП „Голија“.

Чувари испуњавају услове прописане законом у смислу стручне спреме, радног искуства, поседовања легитимације и положеног стручног испита за чувара заштићеног подручја. У спровођењу општих мера заштите и надзора укључени су руководиоци чуварске службе, реверни инжењери и шефови шумских управа, а пословима заштите и мониторинга заштићеног подручја координирају самостални референти за заштиту животне средине. Чувари Парка природе „Голија“ спроводили су мере заштите, вршили контролу поштовања прописаног режима заштите, пратили кретања и активности посетилаца, прикупљали податаке о људским активностима и процесима који представљају фактор угрожавања и оштећења заштићеног подручја са посебним освртом на изградњу МХЕ, контролисали здравствено стање шума, утврђивали присуство губара, пратили процес сушења шума, снеголома и ветролома, мониторинг поткорњака. И за сваку противзакониту радњу, чувари су поред непосредних руководиоца известили и надлежне инспекторе: Републичког шумарског инспектора (за област шумарства и ловства); Републичког инспектора за заштиту животне средине (за област заштите животне средине);

Републичког грађевинског инспектора (за област бесправног подизања објеката) и Републичког инспектора за одрживо коришћење рибељег фонда (за област рибарства).

Средства за трошкове рада чуварске службе (брutto зарада чувара) обезбеђена су из средстава Буџета Републике Србије (према Уговору о суфинансирању програма управљања заштићеним подручјима од националног интереса којима управља ЈП „Србијашуме“ за 2018. годину, број 401-00-534/18-04/11.06.2018.), управљача и средстава накнада.

Средства за брутто зараде чувара заштићеног подручја (динара)				Извршилац посла
	планирана средства	реализована средства	%	РЈ „ПП Голија“
МЗЖС:	8.167.400,00	8.150.000,00	100	
Средства од накнада:	1.840.600,00	1.840.600,00	100	

Заједно са чуварима заштићеног подручја на пословима везаним за ПП „Голија“ раде и чувари шума. Средства за трошкове њихове зараде обезбеђена су из средстава накнада.

Средства за брутто зараде чувара шума у оквиру чуварске службе (динара)				Извршилац посла
	планирана средства	реализована средства	%	РЈ „ПП Голија“
Управљач:				
Средства од накнада:	1.330.100,00	1.330.100,00	100	

На пословима управљања заштићеним подручјем раде самостални референти за заштиту животне средине на нивоу Шумских газдинстава и управник РЈ Парк природе „Голија“.

Поред чуварске службе, чување, одржавање и управљање заштићеним добром, вршиле су и друге службе Предузећа у складу са својим овлашћењима. У складу са планираним роковима донешени су Програм управљања ПП „Голија“ за 2019. годину, Извештаја о остварењу Програма управљања ПП „Голија“ за 2018. годину, Програм управљања рибарским подручјем за 2019. годину, Извештај о остварењу годишњег програма управљања рибарским подручјем за 2018. годину.

Средства за брутто зараде стручног особља управљача на изради управљачких докумената обезбеђена су из средстава Буџета Републике Србије (према Уговору о суфинансирању програма управљања заштићеним подручјима од националног интереса којима управља ЈП „Србијашуме“ за 2018. годину, број 401-00-534/18-04/11.06.2018.), управљача и накнада.

Средства за бруто зараде стручног особља на изради управљачких докумената (динара)				Извршилац посла
	планирана средства	реализована средства	%	РЈ „ПП Голија“
МЗЖС:	240.000,00	240.000,00	100	
Управљач:	529.950,00	529.950,00	100	
Средства од накнада	2.880.022,00	2.880.022,00	100	

Средства за остале трошкове чуварске службе, планирана обука и едукација као и трошкови амортизације и одржавања теренских возила (регистрација, трошкови горива мазива и сервисирања возила, која су коришћена за потребе чуварске службе Парк природе „Голија“ који обављају послове контроле и надзора у складу са Правилником о унутрашњем реду и чуварској служби Парк природе „Голија“) обезбеђена су из средстава Буџета Републике Србије (према Уговору о суфинансирању програма управљања заштићеним подручјима од националног интереса којима управља ЈП „Србијашуме“ за 2018. годину, број 401-00-534/18-04/11.06.2018.), управљача и средствима од накнада.

Средства за остале трошкове чуварске службе (едукација, регистрација теренских возила, гориво и сервисирање возила)				Извршилац посла
	планирана средства	реализована средства	%	РЈ „ПП Голија“
МЗЖС:	325.100,00	300.000,00	100	
Управљач:	232.000,00	232.000,00	100	
Средства од накнада	242.000,00	242.000,00	100	

У 2018. години, од планираних основних средстава рада набављена су теренска возила, косилица, тример и део техничке опреме. Није набављено теренско возило (квад) и део техничке опреме (пројектор и двогледи).

Средства за набавку обезбеђена су из средстава управљача и накнада (део планираних средстава од накнада, који није искоришћен пренеће се за активности у 2019. години).

Средства за трошкове набавке теренских возила, косилице, тримера и техничке опреме				Извршилац посла
	планирана средства	реализована средства	%	РЈ „ПП Голија“
Средства од накнада	8.478.494,00	6.821.466,00	80,5	

Активност је реализована са 80,5 %.

Одржавање граница ПП „Голија“ спроведено је у складу са Правилником о начину обележавања заштићених природних добара и то: вршена је обнова граница, где су постојала оштећења и замена дотрајалих табли и ознака.

Средства за одржавање граница заштићеног подручја обезбеђена су из средстава управљача.

Средства за обележавање заштићеног подручја				Извршилац посла
	планирана средства	реализована средства	%	РЈ „ПП Голија“
Управљач:	120.000,00	120.000,00	100	

2. Приоритетне мере и активности на управљању културно–историјским вредностима

У току године, на свим манифестацијама, презентацијама, организованим посетама Парку природе „Голија“, промовисане су и културно-историјске вредности Парка природе, посебно манастира Студеница, манастира Градац, манастира Ковиље, манастира Придворица, Испосница Светог Саве, као и осталих сеоских цркава. На Конкурсу за финансирање или суфинансирање пројекта из области заштите, очувања и управљања непокретним културним наслеђем у 2018. години, Завод за заштиту споменика културе из Краљева добио је средства за санацију кровних површина цркве Преображења – Придворица, са постављањем адекватне хидроизолације. Циљ пројекта је остваривање потпуних услова за адекватну презентацију верницима, посетиоцима и туристима.

Такође остварена је сарадња са Заводом за заштиту споменика и наставак истраживања културног наслеђа Парка природе „Голија“, где су по Програму управљања Парком природе „Голија“ за 2017. године, започета сондажна археолошка истраживања, а по Програму управљања Парком природе „Голија“ за 2018. годину, археолошка истраживања и рекогносцирање ширег простора локалитета Петров крш (XCoord - 7462848.38300737, YCoord – 4802322.44742325 - Општина Рашка).

Средства су обезбеђена из средстава накнада.

Средства за археолошка истраживања и рекогносцирање ширег простора локалитета Петров крш				Извршилац посла
	планирана средства	реализована средства	%	РЈ „ПП Голија“
МЗЖС:	490.000,00			
Средства од накнада	830.000,00	1.380.000,00	100	

Реализација активности је у току и биће реализована у наредном периоду.

Израда пројекта и уређење пешачке стазе Немањића, није реализована, због недостатка новчаних средстава (део планираних средстава од накнада, који није искоришћен пренеће се за активности у 2019. години).

Планирана средства за израду пројекта и уређење пешачке стазе Немањића (динара)				Извршилац посла
	планирана средства	реализована средства	%	РЈ „ПП Голија“
МЗЖС:	430.000,00		0	
Средства од накнада	500.000,00		0	

3. Управљање природним ресурсима

3.1. Задаци и активности на заштити и управљању шумама

Управљање шумама у ПП „Голија“ спроводи се у складу са дефинисаним режимима заштите, Законом о шумама и планским документима који су донети за шуме, а то су: План развоја за Доњеибарско шумско подручје; План развоја за Горњеибарско шумско подручје; План развоја за Голијско шумско подручје; Основе газдовања шумама за 18 газдинских јединица у шумским газдинствима које су на подручју ПП „Голија“ и Програм газдовања шумама сопственика - физичка лица (шуме у приватном власништву).

Значајан задатак у програмском периоду је спровођење активности на планирању, очувању, заштити и унапређењу шумских екосистема Парка природе „Голија“:

1) Израда основа газдовања шумама на подручју Парка природе „Голија“ сагласно законској процедури, усаглашене са условима заштите, планом намене површина и мерама унапређења стања шумских екосистема Парка природе „Голија“, по газдинским јединицама у роковима за њихово доношење. Током 2018. године урађене су основе газдовања шумама за Г.Ј.„Голија“, Г.Ј.„Бисер вода – Црни врх - Радуловац“, Г.Ј.„Бисер Вода – Врањи крш – Лиса - Борје“, Г.Ј.„Диван – Локва – Брезе - Зимовник“ и Г.Ј.„Горња Студеница“ и одрађени су теренски радови у Г.Ј.„Кољешница“ које су усаглашене са мерама и режимима заштите прописаним за Парк природе Голија.

2) Заштита шума од биљних болести, штеточина и пожара, вршена је на основу извештаја прогнозно извештајне службе Института за шумарство и праћено је стања на терену, предузете су мера на спречавању штетних последица и санација. Спроведене су мере на санитарно – узгојним и другим радовима који су предвиђени Годишњим планом газдовања шумама за 2018. годину.

Ове године је настављено сушење четинарских шума на подручју Голије, тако да је пренамножење сипаца поткорњака, претходних година допринело да сушење достигне драматичне размере, уз констатацију да ове године имамо благо смањење процеса сушења шума на подручју парка. Шумска газдинства на територији ПП „Голија“, у претходне четири године поставила су феромонске клопке као најбољи и најефикаснији начин борбе против штеточина. Активности на заштити шумских екосистема вршене су кроз праћење стања шума на постављеним огледним површинама. Посебна активност на заштити шума одвијала се кроз мониторинг инсеката односно сипаца поткорњака и њихово сузбијање применом феромонских клопки. Поред сузбијања поткорњака, у циљу заштите шума од даљег сушења, вршена су и третирања пањева фунгицидима како би се спречило ширење гљива трулежница корена, собзиром да је на подручју ПП „Голија“ евидентирана и трулеж корена и приданак изазвана врстом гљиве *Heterobasidion annosum*.

У циљу заштите шума од пожара предузете су следеће мере:

- Пропаганда и едукација локалног становништва и локалне самоуправе уз указивање на штетно деловање пожара, забрану ложења ватре на отвореном, обавезна дежурства приликом паљења пољопривредних површина у близини шуме.
- Свакодневни, а посебно у критичном периоду, обиласци терена ради уочавања настанка пожара и хитног предузимања мера локализовања и гашења пожара.
- Успостављање система, службе праћења и обавештавања о стању на терену.
- Одржавање путева и влака који служе и као противпожарне пруге. Сви облици заштите, због угрожености комплекса, представљају планску и јединствену целину, уз уважавање специфичности планираних мера у појединим деловима комплекса на које се односе.

Шумске саобраћајнице су услов за квалитетно, економично и рационално газдовање шумским ресурсима. Шумске саобраћајнице служе за извођење биолошких радова, заштиту шуме од абиотичких и биотичких фактора, заштиту од пожара и искоришћавање шума и осталих шумских ресурса. Посебно је важно истаћи чињеницу да се путеви ПП „Голија“ користе и за задовољавање потреба становништва у руралним подручјима и привреде на подручју Парка.

3) Активности на заштити и коришћењу споредних шумских производа, са приоритетом заштите следећих врста:

- Боровница;
- Јестиве гљиве;
- Лековито биље.

3.2. Задаци и активност на заштити и управљању ловном и риболовном фауном

Планиране активности у области ловства спроводе Службе за ловство и рибарство Ш.Г.„Голија“ Ивањица и Ш.Г.„Шумарство“ Рашка, у складу са Законом о ловству и са Уредбом о заштити Парка природе „Голија“.

Управљач ПП „Голија“ у складу са Законом о заштити и одрживом коришћењу рибљег фонда („Сл.гласник РС“,бр. 128/2014) и годишњем Програму управљања РП „Голија“, организовао је управљање рибљим фондом и риболовним водама ПП „Голија“ и то: у спречавању покушаја самоиницијативног или нестручног порибљавања; у постављању и одржавању, на рекама и потоцима, информативних табли „забрањен риболов“; постављању информативних табли да је дозвољен спортски риболов „улови и пусти“ на свим рекама, изузев посебних станишта; на обележавању граница рибарског подручја сагласно правилнику; По Програму управљања рибарским подручјем Парка природе „Голија“ за 2018. годину урађено је порибљавање реке Студеница са 26000 комада млађи аутохтоне поточне пастрмке, млађ је набављена код регистрованог рибњака „Мрестилиште Брадуљица“ Д.О.О.; на редовним контролама риболовних вода, као и на заштити природних рибљих плодишта.

У циљу ефикасне заштите рибљег фонда у 2018. години, посебно су чувана и контролисана посебна станишта риба. За посебна станишта риба на овом подручју сматрају се све риболовне воде, изузев реке Брвине и реке Изубре. Посебна станишта представљају

највећим делом стална природна плодишта и на њима је трајно забрањен сваки облик риболова, односно до краја периода коришћења риболовних вода.

Средства су обезбеђена од управљача и средстава накнада.

Средства за порибљавање аутохтоном пастрмком				Извршилац посла
	планирана средства	реализована средства	%	РЈ „ПП Голија“
Управљач	75.000,00	75.000,00	100	
Средства од накнада	990.000,00	990.000,00	100	

3.3 Задаци и активности на заштити, развоју и управљању водама

У склопу сталних активности чуvara ПП „Голија“ вршена је редовна контрола вода и земљишта као и изградња мини хидро-електрана и других објеката у близини речних корита. У складу са Законом о водама вршена је редовна контрола несметане пролазности воде у водотоцима, контрола рибљих стаза и за сваку неправилност обавештене су надлежне инспекције.

3.4. Задаци и активности на заштити, развоју и управљању пољопривредним земљиштем

У сарадњи са Пољопривредном саветодавном и стручном службом контролисана је обрада земљишта, узоравање пашњака и ливада на већим висинама и нагибима, посебно кромпиришта, употребу вештачких ђубрива и средстава за заштиту биља и неконтролисано одлагање отпада, као и на едукацији локалног становништва о могућностима подстицаја пољопривредних произвођача да се озбиљније баве органском производњом.

3.5. Задаци и активности на коришћењу споредних шумских производа

Споредни шумски производи су значајан природни ресурс Парка природе Голија. Активности на заштити споредних шумских производа, одвијане су заједно са Републичким инспекторима за заштиту животне средине, кроз контролу брања и промета гљива, лековитог биља и шумских плодова, као и спречавање сече грана четинара. У извештајном периоду није било организованог коришћења гљива и лековитог биља као и сече грана четинара.

3.6. Задаци и активности на мониторингу

Праћење строго заштићених и заштићених врста биљака, животиња и гљива, праћење стања природних ресурса у заштићеном подручју (речних водотока, земљишта, шума и др.) и уношење промена у годишње извођачке планове газдовања шумама је редовна пословна активност реверних инжењера шумарства оних газдинских јединица које се територијално налазе у ПП „Голија“.

У току 2018. године реализовани су, а неки су још у току, следећи мониторинзи:

1) Наставак мониторинга медведа, собзиром да се на планини Голији, налази једна од бројнијих популација мрког медведа у Србији, у 2018. години реализује се мониторинг од стране Завода за заштиту природе Србије и то следећег:

- Наставак праћења и утврђивање стварног стања популације медведа на подручју Парка природе Голија (где су постављене жичане замке за узимање узорака длаке за генетичку идентификацију јединки),
- Утврђивање полне и старосне структуре популације медведа,
- Одређивање потенцијалних локација за установљење и активирање хранилишта за мрког медведа (активирана су постојећа и изграђена су нова хранилишта, вршена је прихрана медведа како би се могуће штете од медведа, свеле на минимум),
- Праћење здравственог стања и свака друга заштита медведа,
- Наставак едукације локалног становништва,
- Изградња чеке за сликање медведа.

На терену (на активним хранилиштима) постављене су фотозамке - камере за инфрацрвену детекцију крупних звери што даје значајан увид о животу и особеностима крупних звери а нарочито медведа.

Средства су обезбеђена из средстава Буџета Републике Србије (према Уговору о суфинансирању програма управљања заштићеним подручјима од националног интереса којима управља ЈП „Србијашуме“ за 2018. годину, број 401-00-534/18-04/11.06.2018.), управљача и средствима од накнада.

Средства за мониторинг медведа				Извршилац посла
	планирана средства	реализована средства	%	РЈ „ПП Голија“
МЗЖС:	310.000,00	300.000,00	100	
Средства од накнада	550.000,00	576.000,00	100	

Реализација активности је у току и биће реализована до краја године.

2) Мониторинг диверзитета ентомофауне Парка природе „Голија“

Активностима мониторинга ентомофауне у току 2018. године, омогући ће се планирање и припрема израде научних и стручних публикација, припрема и планирање израде едукативних и популарних садржаја у служби промоције, унапређења и популаризације Парка природе „Голија“.

У 2018. години реализује се мониторинг ентомофаунистичких истраживања ретких, заштићених, штетних, интродукованих, миграторних и инвазивних врста инсеката, од стране Института за низијско шумарство и животну средину из Новог Сада, и то теренске активности, избор индикатор локалитета, утврђивање, односно смењивање квалитативног

и квантитативног састава по месецима истраживања (летњи и јесењи аспект), као и праћење диверзитета ентомофауне у режимима заштите првог, другог и трећег степена у заштићеним биоценозама Парка природе „Голија“.

Проучавање света инсеката у оквиру ПП „Голија“ започето је по вертикали и хоризонтално са изузетним распоном надморских висина значајних за мониторинг диверзитета ентомофауне (од око 500 до 1.833 метара надморске висине) у оквиру ПП „Голија“.

Средства су обезбеђена из средстава Буџета Републике Србије (према Уговору о суфинансирању програма управљања заштићеним подручјима од националног интереса којима управља ЈП „Србијашуме“ за 2018. годину, број 401-00-534/18-04/11.06.2018.), управљача и средствима од накнада.

Средства за мониторинг диверзитета ентомофауне				Извршилац посла
	планирана средства	реализована средства	%	РЈ „ПП Голија“
МЗЖС:	150.000,00	150.000,00	100	
Средства од накнада	150.000,00	150.000,00	100	

Реализација активности је у последњој фази.

3) Инвентаризација и картирање типова станишта ретких и заштићених врста

Активност је планирана због недостатка, допуне, као и провере података о заштити приоритетним типовима станишта и о строго заштићеним и заштићеним врстама дивљих биљака, а у складу са обавезама ЈП "Србијашуме" као управљача заштићеног подручја које произилазе из Закона о заштити природе ("Сл. гласник РС", бр. 36/2009, 88/2010, 91/2010 - испр. и 14/2016), управљачких аката, Правилника о критеријумима за издвајање типова станишта, о типовима станишта, осетљивим, угроженим, ретким и за заштиту приоритетним типовима станишта ("Службени гласник РС", бр. 35/2010), и Правилника о проглашењу и заштити строго заштићених и заштићених дивљих врста биљака, животиња и гљива („Службени гласник РС“, бр. 5/2010 и 47/2011) и других. Такође, пројектна активност је полазна основа за примену Уредбе о еколошкој мрежи ("Службени гласник РС", бр. 102/2010) и разматрање потенцијалних елемената НАТУРА 2000 еколошке мреже у Србији.

Планиране активности реализоване су на делу Парка, које покрива Ш.Г.„Голија“ Ивањица, од стране Биолошког факултета Универзитета у Београду, и то:

а) Инвентаризацију и картирање типова станишта:

- анализу студија о проглашењу заштићеног природног добра, као и елабората, стручне и научне литературе и базе података које се односе на заштићено природно добро;
- формирање прелиминарне листе типова станишта које треба картирати;
- формирање кључа за конверзију шумарске номенклатуре и типологије у номенклатуру и класификацију шумских типова станишта;
- активности на картирању типова станишта.

б) Инвентаризацију и картирање значајних врста биљака:

- анализу студија о проглашењу заштићеног природног добра, као и елабората, стручне и научне литературе и базе података које се односе на заштићено природно добро
- формирање прелиминарне листе ретких и заштићених врста биљака које треба картирати
- почетак активности на картирању ретких и заштићених врста биљака уз примену адаптиране IGIS методологије и номенклатуре која је у складу са “Правилником о проглашењу и заштити строго заштићених и заштићених дивљих врста биљака, животиња и гљива”.

Резултати:

- листа регистрованих типова станишта у првој години истраживања
- листа регистрованих ретких и заштићених врста биљака у години истраживања
- карта шумских типова станишта (метод полигона) на основу података добијених у првој години истраживања
- карта нешумских типова станишта (метод тачака прецизности 5 x 5 м) на основу података добијених у првој години истраживања
- база података о типовима станишта (ексел формат са подацима из адаптираног IGIS формулара) на основу података добијених у првој години истраживања
- база података о врстама биљака (ексел формат са подацима из адаптираног IGIS формулара) на основу података добијених у првој години истраживања
- колекција фотографија регистрованих типова станишта у првој години истраживања
- колекција фотографија регистрованих врста у првој години истраживања
- предлог наставка пројектних активности у наредном периоду на основу података добијених у првој години истраживања.

Средства су обезбеђена из средстава накнада.

Средства за инвентаризацију и картирање типова станишта ретких и заштићених врста				Извршилац посла
	планирана средства	реализована средства	%	РЈ „ПП Голија“
МЗЖС:	750.000,00			
Средства од накнада	750.000,00	1.200.000,00	100	

Реализација активности је у последњој фази.

4) Наставак мониторинга водоземаца и гмизаваца, настављен је у складу са започетим активностима усатановљеним мониторингом током 2017. године у сарадњи са Краљевско академско природњачким друштвом „Балкан“, где је током 2018. године реализована друга фаза теренског истраживања уз анализу евидентираних врста и значајних станишта. Квалитативне и квантитативне подаци прикупљани су на унапред дефинисаним просторима на којима је већ установљен систем пасивног мониторинга. Одрађено је класично фаунистичко истраживање с обзиром да за већи део територије Голије нису постојали конкретни подаци о присуству врста. Након фаунистичких истраживања и мапирања постојећих налаза приступило се детаљном мониторингу врста на новоизабраним локалитетима. Локалитети су бирани тако да просторно покрију што већу

територију и све високопланинске типове шумских станишта, као и што већи део водених екосистема.

За потребе мониторинга прикупљени су и додатни подаци о врстама: време уочавања/хватања, бројност јединки уочених у јединици времена или простора, репродуктивни статус адултних јединки, број јувенилних у односу на адултне јединке, величина и тежина сваке индивидуе, подаци о исхрани и др.

Средства су обезбеђена из средстава Буџета Републике Србије (према Уговору о суфинансирању програма управљања заштићеним подручјима од националног интереса којима управља ЈП „Србијашуме“ за 2018. годину, број 401-00-534/18-04/11.06.2018.), управљача и средствима од накнада.

Средства за мониторинг водоземаца и гмизаваца				Извршилац посла
	планирана средства	реализована средства	%	РЈ „ПП Голија“
МЗЖС:	100.000,00	100.000,00	100	
Средства од накнада	200.000,00	254.000,00	100	

Реализација активности је у последњој фази.

5) Инвентаризација фауне птица гнезарица П.П. „Голија“

У току 2018. године, реализован је и мониторинг птица од значаја за очување и заштиту, како самих врста, тако и њихових станишта. Мониторинг птица спроведен је од стране Краљевског академског природњачког друштва „Балкан“. С обзиром да је подручје Голије први резерват биосфере у Србији, а уједно и међународно значајно подручје за птице (IBA - Important Bird Area), вршено је савремено праћење врста птица од значаја на бази националних и међународних критеријума.

Квалитативни и квантитативни подаци прикупљани су на унапред дефинисаним трансектима осматрањем из тачке. Трансекти и цензусне тачке бирани су тако да просторно покрију што већу територију и све високопланинске типове шумских станишта, а на отвореним теренима бирани су тако да покрију претпостављене значајне локалитете са репрезентативним стаништем.

У ту сврху постигнути су следећи циљеви:

- Дефинисање врста птица гнезарица од значаја за заштиту и даље праћење и прикупљање постојећих, литературних података о налазима и опажањима тих врста на подручју парка и ширем простору Голије (врсте на додатку I Директиве о птицама Европске Уније, строго заштићене врсте, међународно и национално значајне врсте птица);
- Мапирање досадашњих налаза кроз креирање тематских карата, стварање слике о кретању и присуству врста птица од значаја за заштиту на Голији;
- Циљана и методолошка теренска истраживања на инвентаризацији птица гнезарица од значаја за заштиту на подручју Голије уз одговарајућу методологију (методе трансекта и осматрање из тачке);
- Дефинисање мера за унапређење стања у погледу заштите и очувања птица гнезарица, као и њихових станишта.

На реализацији наведених циљева, осим класичних метода теренског рада и прикупљања одговарајућих података, рађена је метода маркирања (прстеновања) птица, постављањем вертикалних орнитолошких мрежа, што представља веома погодну технику и методу за прикупљање различитих података предложених у циљевима, а који се нарочито односе на локална кретања или сеобу птица.

Средства су обезбеђена из средстава накнада.

Средства за инвентаризацију фауне птица гнездарица П.П. „Голија“				Извршилац посла
	планирана средства	реализована средства	%	РЈ „ПП Голија“
МЗЖС:	200.000,00			
Средства од накнада	300.000,00	592.800,00	100	

Реализација активности је у последњој фази.

б) Конзервација и усмерено коришћење генофонда ретких и угрожених врста шумског дрвећа и жбуња – Парк природе „Голија“ одликује се богатством природних, културних и створених вредности и као такав представља једно од најзначајнијих заштићених подручја у Србији у коме је присутна велика биолошка разноврсност. У односу на флору Србије, на Голији расте 20% биљних врста од којих су неке, ендемитне, реликтне или ретке, не само на ужем подручју него и у Европским размерама. Очување биодиверзитета дефинисано је као један од приоритетних циљева заштите животне средине и природе на подручју П.П.„Голија“. Заштита посебних природних вредности планирана је кроз израду студијске (истраживачке), програмске, планске и пројектне документације потребне за спровођење циљева и активности на заштити, очувању, унапређењу и одрживом развоју П.П.„Голија“.

У складу са приоритетним задацима научноистраживачког и образовног рада који су дефинисани у Плану управљања, дефинисане се и методе и начини спровођења мониторинга ретких и угрожених врста шумског дрвећа и жбуња. На бази Програма, у овој години, приступило се конкретним активностима на заштити генофонда оних врста дрвећа и жбуња које су највише угрожене, од стране Шумарског факултета Универзитета у Београду.

Циљ пројекта и добијени резултати: створене су полазне основе за спровођење конкретних активности на заштити и усмереном коришћењу генофонда ретких и угрожених врста шумског дрвећа и жбуња, на подручју П.П.„Голија“, према утврђеним приоритетима.

Спроведене активности на пројекту:

1. Идентификовање ретких угрожених врста дрвећа и жбуња.
2. Процена степена угрожености ретких и угрожених врста дрвећа и жбуња
3. Процена угрожавајућих фактора који доводе до генетичке ерозије (смањења и губитка генетичког диверзитета).
4. Дефинисање мера конзервације за најугроженије врсте
5. Јачање капацитета управљача и промоција пројекта

6. Дефинисање метода и начини спровођења мониторинга ретких и угрожених врста шумског дрвећа и жбуња.

Средства су обезбеђена из средстава Буџета Републике Србије (према Уговору о суфинансирању програма управљања заштићеним подручјима од националног интереса којима управља ЈП „Србијашуме“ за 2018. годину, број 401-00-534/18-04/11.06.2018.), управљача и средствима од накнада.

Средства за конзервацију и усмерено коришћење генофонда ретких и угрожених врста шумског дрвећа и жбуња				Извршилац посла
	планирана средства	реализована средства	%	РЈ „ПП Голија“
МЗЖС:	500.000,00	400.000,00	100	
Средства од накнада	736.000,00	797.600,00	100	

Реализација активности је у последњој фази, према Уговору са Шумарским факултетом следи израда коначног извештаја, чији је рок 15.12.2018. године, са најважнијим резултатима истраживања.

7) Мониторинг сушења шума у 2018. години, као и претходних година и даље је праћен процес сушења четинарских шума, јер је то процес који и даље траје на подручју Парка природе Голија. Сушење већег броја стабала је настављено у Г.Ј.,„Дајићке планине“, Г.Ј.,„Голија“, Г.Ј.,„Кољешница“, Г.Ј.,„Брусничке шуме“, Г.Ј.,„Бисер вода – Црни врх - Радуловац“, Г.Ј.,„Црепуљник“, Г.Ј.,„Ковиле - Рабровица“, Г.Ј.,„Радочело - Црепуљник“ и Г.Ј.,„Горња Студеница“, где су постављене феромонске клопке и праћена бројност подкорњака, благовремено је вршена санација – сеча и извлачење сувих стабала као и третирање пањева одмах после сече препаратом РОТ СТОП, који је намењен за сузбијање гљиве *Heterobasidion annosum*, која изазива трулеж корена и приданак стабала.

Активности на заштити шумских екосистема у 2018. године вршен је кроз праћење стања шума на постављеним огледним површинама. Посеба активност на заштити шума вршена је кроз насавак праћења инсеката односно сипаца поткорњака и њихово сузбијање применом постојећих и додатних феромонских клопки. Поред сузбијања поткорњака, у циљу заштите шума од даљег сушења, вршен је и наставак третирања пањева фунгицидима како би се спречило ширење гљива трулежница корена.

Према досадашњим резултатима као индикаторима успешности примењених мера заштите, може се констатовати позитивни учинак тј. благо смањење процеса сушења шума на подручју парка, па је неопходно наставити у наредним годинама спровођење неопходних мера заштите. Такође, уклањањем болесних стабала заражених гљивом смањује се делом њено присуство, тако да је и даље неопходно спровођење санитарних сеча

Стручне службе Ј.П.,„Србијашуме“- Ш.Г.,„Голија“ Ивањица, Ш.Г.,„Шумарство“ Рашка и Ш.Г.,„Столови“ Краљево, тимски су радиле на праћењу и решавању проблема сушења шума.

Средства су обезбеђена из средстава накнада.

Средства за мониторинг сушења шума				Извршилац посла
	планирана средства	реализована средства	%	РЈ „ПП Голија“
Средства од накнада	350.000,00	350.000,00	100	

3.7. Одржавање у ПП „Голија“

Организовано је чишћење заштићеног подручја за време и после одржавања традиционалних сабора и празника (1. мај – локалитети Одвраћеница, Рудно, Беле Воде, Голијска река; 28. јун Видовдан – локалитети Рудно, Бревина, Шереметовица и Кути; 7. јул – локалитети Одвраћеница и Шереметовица; 21. јул – локалитет Дајићко језеро; 02. август – локалитети Одвраћеница, Шереметовица, Мланча, Никољача и Кути; 21. септембар – локалитет Студеница), као и у летњем периоду када је број посетилаца повећан на подручју ПП „Голија“, такође и активности које се односе на одношењу отпада са тих локалитета. Неке акције чишћења су одрађене у сарадњи са Месним заједницама, Основним школама, локалним предузетницима, невладиним организацијама и разним удружењима, такође напоменути сарадњу са Комуналним предузећима локалних самоуправа са територије парка, која су ангажована на чишћењу контејнера већих насељених места у парку (Студеница, Градац, Рудно, Беле Воде, Голијска река, Дивићи, Братљево и др.)

Средства за управљање отпадом су обезбеђена из средстава Буџета Републике Србије (према Уговору о суфинансирању програма управљања заштићеним подручјима од националног интереса којима управља ЈП „Србијашуме“ за 2018. годину, број 401-00-534/18-04/11.06.2018.) и средствима од накнада.

Средства за управљање отпадом				Извршилац посла
	планирана средства	реализована средства	%	РЈ „ПП Голија“
МЗЖС:	110.000,00	100.000,00	100	
Средста од накнада	200.000,00	210.000,00	100	

IV ПРИОРИТЕТНИ ЗАДАЦИ НАУЧНОИСТРАЖИВАЧКОГ И ОБРАЗОВНОГ РАДА

Приоритетни задаци научно истраживачког и образовног рада произилазе из стања природних и створених вредности и потребе њихове заштите, очувања и унапређења.

Научно истраживачки и образовни радови спровођени у извештајном периоду су:

- Праћење процеса сушења шума у заштићеним добрима - пројекат је реализован у сарадњи са Институтом за шумарство - Београд. За наведени пројекат, управљач учествује и кроз логистичку подршку у обезбеђивању смештаја на терену истраживача, подршку са теренским возилом и учешће стручних служби.
- Мониторинг медведа – пројекат је реализован у сарадњи са Заводом за заштиту природе. За наведени пројекат, управљач учествује и кроз логистичку подршку у обезбеђивању смештаја на терену истраживача, подршку са теренским возилом и учешће стручних служби.
- Мониторинг диверзитета ентомофауне П.П. „Голија“ – пројекат је реализован у сарадњи са Институтом за низијско шумарство и животну средину из Новог

- Сада. За наведени пројекат, управљач учествује и кроз логистичку подршку у обезбеђивању смештаја на терену истраживача, подршку са теренским возилом и учешће стручних служби.
- Инвентаризација и картирање типова станишта ретких и заштићених врста - пројекат је реализован у сарадњи са Биолошким факултетом Универзитета у Београду. За наведени пројекат, управљач учествује и кроз логистичку подршку у обезбеђивању смештаја на терену истраживача, подршку са теренским возилом и учешће стручних служби.
 - Мониторинг водоземаца и гмизаваца – пројекат је реализован у сарадњи са Краљевско академско природњачким друштвом „Балкан“.
 - Инвентаризација фауне птица гнездарица П.П.„Голија“ – пројекат је реализован у сарадњи са Краљевско академско природњачким друштвом „Балкан“.
 - Конзервација и усмерено коришћење генофонда ретких и угрожених врста шумског дрвећа и жбуња – пројекат је реализован у сарадњи са Шумарским факултетом Универзитета у Београду. За наведени пројекат, управљач учествује и кроз логистичку подршку на терену, подршку са теренским возилом и учешће стручних служби.
 - Истраживање културног наслеђа подручја – пројекат је реализован у сарадњи са Заводом за заштиту споменика. За наведени пројекат, управљач учествује кроз логистичку подршку на терену, подршку са теренским возилом и учешће стручних служби.
 - Истраживање утицаја климе подручја Голије - сарадња са Републичким хидрометеоролошким заводом.
 - Едукација локалног становништва у области заштите природних и створених вредности ПП „Голија“; Организовани су семинари и радионице.
 - Едукација локалног становништва у области одрживог коришћења шумских плодова, лековитог биља и гљива; упознавање локалног становништва са законом о заштићеним врстама.
 - Едукација свих популација корисника ПП „Голија“ у области спровођења прописаних режима заштите; упознавање са прописима за различите степене режимима заштите.
 - Едукација локалног становништва у области одрживог управљања отпадом.
 - Остварена је сарадња са удружењем грађана "НАША СТРАНА СВЕТА", на организацији Дечијег кампа „1670% природно“ на подручју Парка природе „Голија“ у периоду од 23. до 28.07.2018. године. Камп је одржан, уз различите програме за децу, а одржана је и радионица од старане управљача Парка о Парку природе „Голија“.
 - Остварена је сарадња са манастирима Градац и Студеница на заједничкој промоцији Парка природе „Голија“ и Резервата биосфере „Голија-Студеница“.

V ПЛАНИРАЊЕ, ИЗГРАДЊА И УРЕЂЕЊЕ ПОДРУЧЈА

На заштићеном подручју Парка природе „Голија“ у оквиру активности везане за уређење подручја извршено је:

На делу који је у надлежности Ш.Г.„Голија“ Ивањица:

- у сарадњи са месном заједницом Девихи и месном заједницом Братљево, уређен је центар села Девихи и Братљево.
- израђено је и постављено три надстрешнице – печурка са столом и клупама;
- израђено и постављено двадесет путоказа и исто толико клупа за одмор;
- израђено је и постављено 12 корпи за смеће;
- израђено је и постављено 5 хранилишта и појилишта и две чеке у оквиру ловишта „Голија“
- извршени су радови на уређењу пута до заштићеног подручја – урађена је реконструкција камионских путева: Девихи – Бзовик и Девихи – Старо Село;
- уређење планираних пешачких стаза и уређење 10 километара бициклистичких стаза, није реализовао, због тога што није у складу са планом јавних набавки за 2018. годину.

На делу који је у надлежности Ш.Г.„Столови“ Краљево:

- израђено је ложиште са роштиљем на локалитету Бревина;
- извршени су радови на уређењу пута до заштићеног подручја – урађена је реконструкција шумских путева: Срњача - Рудно – Бревина – Студеница и Врх - Радочело;
- уређење планираних пешачких стаза, није реализовао, због тога што није у складу са планом јавних набавки за 2018. годину.

На делу који је у надлежности Ш.Г.„Шумарство“ Рашка:

- израђена је и постављена једна надстрешница – печурка са столом и клупама;
- израђено је и постављено четири путоказа и исто толико клупа за одмор;
- урађен је пројекат за уређење пешачке стазе Кути – Сашка река - Градац, тендерска документација спремна, чекају се услови Завода за заштиту природе. Уређење пешачке стазе биће реализовано до краја године.
- израђено је и постављено четири корпе за смеће;
- израђено је и постављено 2 хранилишта и појилишта у оквиру Г.Ј.„Бисер-Вода-Врањи крш-Лиса-Борје“ и осам кућица за птице.

- извршени су радови на уређењу пута до заштићеног подручја – урађена је реконструкција камионског пута: Кути – Цуревац - Угљари и Бинићко поље - Угљари;
- уређење локације око визиторског центра „Одвраћеница“;
- уређење планираних пешачких стаза, није реализовао, због тога што није у складу са планом јавних набавки за 2018. годину.

Средства за пројекте и радове на уређењу простора обезбеђена су из средстава управљача и накнада (део планираних средстава од накнада, који није искоришћен пренеће се за активности у 2019. години).

Средства за пројекте и радове на уређењу простора				Извршилац посла
	планирана средства	реализована средства	%	РЈ „ПП Голија“
МЗЖС:	200.000,00			
Управљач:	440.000,00	440.000,00	100	
Средства од накнада	4.013.200,00	2.040.799,00	55	

Планирана активност је реализована са 55 %.

Набавка радних машина и опреме – набављен је багер (део трошка) за потребе одржавања путева тј. за реконструкцију и изградњу нових путева у заштићеном подручју, како би путеви до заштићеног подручја били уређени, што ће омогућити бољи приступ многим локалитетима за потребе туризма, рекреације, локалном становништву, шумарству (гајење и заштита шума, разна истраживања и праћење стања).

Средства за набавку радних машина обезбеђена су из средстава накнада.

Средства за набавку радних машина				Извршилац посла
	планирана средства	реализована средства	%	РЈ „ПП Голија“
Средства од накнада	4.317.928,00	4.317.928,00	100	

VI ПРОМОЦИЈА ВРЕДНОСТИ ЗАШТИЋЕНОГ ПОДРУЧЈА

1. Мере и услови

Промоција вредности ПП „Голија“ је један од приоритетних задатака управљача, собзиром да се подручје одликује богатством природних, културних и створених вредности. Зато је управљач кроз учешћа на разним промоцијама, саветовањима, семинарима, скуповима и кроз штампање пропагандног материјала, вршио промоцију парка. Такође вршена је континуирана сарадња са локалним, регионалним и републичким штампаним и електронским медијима.

2. Задаци на развоју културно образовних и информативно пропагандних активности

Од планираних активности на промоцији вредности Парка природе „Голија“ урађени су:

- Штампање пропагандног материјала и набавка материјала (свеске, оловке, торбе ...), није реализована, због тога што није у складу са планом јавних набавки за 2018. годину.

Средства за штампање пропагандног материјала				Извршилац посла
	планирана средства	реализована средства	%	РЈ „ПП Голија“
Средства од накнада	505.780,00		0	

- Израда прикладних тематских карата, публикација и брошура, делом је реализована и то средствима накнада.

Средства за израду прикладних тематских карата				Извршилац посла
	планирана средства	реализована средства	%	РЈ „ПП Голија“
Средства од накнада	300.000,00	42.600,00	30	

- Организација ултрамаратонске манифестације, није реализована, због тога што није у складу са планом јавних набавки за 2018. годину (планирана средстава од накнада, која нису искоришћена пренеће се за активности у 2019. години).

Средства за организацију ултрамаратонске манифестације				Извршилац посла
	планирана средства	реализована средства	%	РЈ „ПП Голија“
Средства од накнада	647.200,00		0	

- Израда и постављање табли информативног садржаја о Парку природе „Голија“ и Резервату биосфере „Голија - Студеница“, у градовима на чијим деловима територије се налази ПП „Голија“ (Ивањица, Рашка, Краљево, Нови Пазар и Сјеница) и на уласку у заштићено подручје, реализоваће се по плану, поступак јавне набавке је започет и биће реализовано до краја године.

Средства за израду и постављање табли информативног садржаја о Парку природе „Голија“ и Резервату биосфере „Голија - Студеница“				Извршилац посла
	планирана средства	реализована средства	%	РЈ „ПП Голија“
МЗЖС:	742.000,00			
Средства од накнада	892.000,00	1.719.880,00	100	

- Израда видео презентације о Парку природе „Голија“ и Резервату биосфере „Голија - Студеница“, планиране активности око снимања су још у току а видео презентација биће готова до краја године. Израду видео презентације, после спроведеног поступка јавне набавке, добила је фирма ТЗКР „Снежуљак“ из Краљева.

Средства за израду видео презентације о Парку природе „Голија“ и Резервату биосфере „Голија - Студеница“				Извршилац посла
	планирана средства	реализована средства	%	РЈ „ПП Голија“
Средства од накнада	484.000,00	572.400,00	100	

- Организовање и учешће у различитим акцијама посвећених Голији, а поводом обележавања: Светског дана вода, Светског дана шума, Светског дана заштите биодиверзитета, Светског дана заштите животне средине, Европске недеље шума, Светског дана туризма, Светског дана планина, Дана чистих планина и др.
- Учесће Управљача на традиционалним локалним манифестацијама, саборима, сеоским славама, славама цркава и манастира, ловачким манифестацијама, спортским такмичењима, сликарским колонијама, данима школа и данима општина и градова, данима јоргована, сајму сеоског туризма у месту Рудно, на коме је десетак градова и општина промовисало туристичке потенцијале и др.
- Организована је презентација о значају ПП „Голија“ за ученике О.Ш.
- Едукација деце кроз квиз знања о познавању ПП „Голија“ у сарадњи са Манастиром Студеница и Манастиром Градац - „Епархија Жичка“, Заводом за заштиту природе Србије и локалним самоуправама, који ће се реализовати у школској 2018/19. години.
- У циљу обележавања Дана заштите природе, 11. априла у Парку природе "Голија", Завод за заштиту природе Србије и ЈП "Србијашуме" организовали су трибину о значају подршке и учешћа локалних заједница и јавности у програмима заштите природе. Трибина је одржана у ОШ "Недељко Кошанин" у Девићима. Такође су организовани састанци и округли столови посвећени одређеним проблемима везани за Резерват биосфере „Голија - Студеница“, као и организација састанака Форума и Савета Резервата биосфере „Голија - Студеница“. Учесће представника Парка на IV Конференцији паркова Динарида.

Средства за активности око Резервата биосфере „Голија - Студеница“				Извршилац посла
	планирана средства	реализована средства	%	РЈ „ПП Голија“
Средства од накнада	500.000,00	300.000,00	100	

- Остварена је сарадња са локалним, регионалним и републичким штампаним и електронским медијима (текстови, репортаже, снимање и емитовање манифестација поводом обележавања еколошких датума, едукативне емисије и рад са школском децом, спортско-рекреативне активности у парку, еко кампови и друго).

3. Задаци и активности на развоју одрживог туризма

3.1.Смернице за развој одрживог туризма

Туризам је једна од делатности која треба да допринесе одрживом развоју ПП „Голија“. Такође туризам треба да буде у функцији заштите, ревитализације и презентације природних и културних добара и да би се та функција остварила потребно је да се развијају следећи облици туризма: спортски туризам, екотуризам и агротуризам, где је управљач почео да спроводи едукацију локалног становништва о могућностима развоја одрживог туризма на подручју ПП „Голија“, са циљем подстицања формирања сеоских–туристичких домаћинстава, преко регистрованих пољопривредних газдинстава, што би резултовало обезбеђење подршке опстанку породичних газдинстава на подручју ПП „Голија“. У корист тога из градског буџета града Краљева по трећи пут су издвојена средства за подстицај и развој сеоског туризма.

Током 2018. године по Плану детаљне регулације за ски центар „Голија“, започете су активности око израде приступног пута и паркинга, у оквиру заштићеног подручја Парка природе „Голија“ и обухвата подручје Резервата биосфере „Голија - Студеница“.

3.2 План деловања за заштићено подручје у функцији развоја одрживог туризма

ПП „Голија“ треба презентовати кроз интегралну туристичку понуду, са прожимањем што већег броја туристичких програма, производа. На тај начин се стварају предуслови за шири спектар корисника туристичких и других услуга, препознатљивост Голије као занимљиве и пожељне туристичке дестинације са крајњим циљем доласка што већег броја туриста и посетилаца на ово подручје, а тиме и стварања повољних услова за егзистенцију локалне заједнице, стварање профита и његово улагање у развој подручја, запосленост локалног становништва и пласирање хране која се произведе на подручју ПП „Голија“.

У 2018. години урађена је пројектне документације за градњу Инфо центра на Рудну (дрвени објекат са просторијом за одржавање састанака, канцеларијом, кухињом, купатилом и на спрату две собе), сопственим средствима

Средства за израду пројектне документације за Инфо центра на Рудну				Извршилац посла
	планирана средства	реализована средства	%	РЈ „ПП Голија“
Управљач:	200.000,00	200.000,00	100	

Планирани завршетак опремања Центра за посетиоце „Одвраћеница“ и прикључење електричне енергије, није реализовано, због тога што вештачење тих објеката још није завршено. Активност је планирана за 2019. годину.

Средства за опремања Центра за посетиоце „Одвраћеница“				Извршилац посла
	планирана средства	реализована средства	%	РЈ „ПП Голија“
Управљач:	3.000.000,00		0	

Објекат „Голијска река“ је по плану адаптиран према Елаборату инвестиционог одржавања а према усвојеном Идејном решењу. Средства за изведене радове, за објекат „Голијска река“ обезбеђена су из средстава управљача и накнада.

Средства за изведене радове - објекта „Голијска река“				Извршилац посла
	планирана средства	реализована средства	%	РЈ „ПП Голија“
Средства од накнада:	2.800.000,00	2.795.300,00	100	

VII САРАДЊА

1. Сарадња и партнерство са локалним становништвом

Од момента проглашења подручја Голије за национално заштићено природно добро П.П.„Голија“, управљач је настојао да оствари сарадњу са локалним становништвом и другим корисницима подручја ПП „Голија“, то је настављено и у 2018. години. Сарадња са градом Краљево, градом Новим Пазаром, општином Рашка, општином Ивањица и општином Сјеница, као и сарадња са свим месним заједницама у оквиру парка кроз редовну активност по разним питањима, посебно у питањима решавања заједничких проблема, уређењу микро локалитета, одржавању чистоће, путној инфраструктури, изради програма, пројекта, и др.

2. Сарадња са другим власницима и корисницима непокретности у ПП „Голија“

У 2018. години настављена је сарадња са манастирима, црквама, власницима шума, са „Електропривредом Србије“, ЈП „Србијаводе“, ЈП „Скијалишта Србије“, Геолошким заводом Србије, Заводом за заштиту природе Србије, Заводом за заштиту споменика културе Србије, Министарством унутрашњих послова Србије.

Успешна сарадња и са предузетницима са подручју ПП „Голија“, „Девихи промет – Перишић и остали“ Девихи Ивањица, Привредно друштво „Мрестилиште Брадуљица“ Ивањица, С.З.Т.А.У.Р. „Три јеле“ Конарево, С.З.Т.А.У.Р. „Маринковић“ Рашка, „Кристалин стене“ Д.О.О Студеница, З.Т.П.Р „Слатина“ Милићи, З.Т.У.А.Р „Стругара Андрић“ Рудно, С.У.Т.А.К „Студеница“ Девихи, Смештај за краћи боравак и угоститељске услуге „Бели багрем“.

3. Сарадња са невладиним организацијама

Сарадња са невладиним организацијама одвијала се кроз подршку пројекта који су допринели промовисању подручја, подизању еколошке свести, пројекти из екотуризма и свим развојним пројектима.

У 2018. години настављена је успешна сарадња са следећим организацијама: Ловачким удружењем „Краљево“, Канцеларијом за младе Општинске управе општине Рашка, Канцеларијом за младе Општинске управе општине Ивањица, Планинарско - еколошко удружење „Рас“ из Новог Пазара, Планинарским друштвом „Голија“ из Ивањице, Планинарским друштвом „Гвоздац“ из Краљева, ПСК „Железничар“ из Краљева Бициклистичким клубом „Чикер“ из Краљева, Црквеним парохијама на подручју ПП „Голија“, извиђачима из Крагујевца, Еко клубом „Пангеа Краљево“, Удружењем за помоћ лицима са посебним потребама Рашка, Фондацијом „Деца за децу“ из Ивањице, Центром за децу и омладину „Дуга“ из Новог Пазара, удружењем грађана "НАША СТРАНА СВЕТА",

удружење грађана "Иницијатива за развој локалних услуга" из Ивањице, Планинском заједницом „Голија“ Плешин - Рашка и Удружењем „Рудњански домаћини“.

4. Међународна сарадња

ЈП „Србијашуме“ као управљач заштићених подручја од националног значаја сарађује са земљама из региона у циљу размене искустава из области управљања заштићеним подручјима и самим учешћем представника Парка на IV Конференцији паркова Динарида, то је остварено. Управљач је наставио са започетим активностима унапређења управљања РБ „Голија-Студеница“ у сарадњи са Министарством иностраних послова, Комисијом за UNESCO, Министарством пољопривреде и заштите животне средине, Заводом за заштиту природе Србије и WWF. Такође је настављена сарадња и са представницима институција IUCN и UNDP.

5. Сарадња са информативним гласилима и стручним часописима

Сарадња са медијима: Медијски јавни сервис Србије, телевизија Ка Краљево, телевизија Мелос Краљево, телевизија Голија Ивањица, телевизија Коперникус Рашка, НД САТ Рашка, Регионална телевизија Нови Пазар, телевизија Јединство Нови Пазар. Управљач годинама сарађује са наведеним медијима на презентацији природних и културних вредности, заштите шума од пожара, уклањању смећа и свих других бесправних активности. Управљач ПП „Голија“ сарађује и са часописом „Шумарство“ Београд.

VIII ПОСЕБНИ ПОСЛОВИ И ЗАДАЦИ

Противпожарна заштита спровођена је у складу са одредбама Закона о заштити од пожара, Закона о заштити природе и Закона о шумама.

У 2018. години спровођене су превентивне мере заштите шума од пожара и то: појачана контрола ПП „Голија“ од стране чуварске службе у критичним периодима појаве шумских пожара; постављање знакова забране ложења ватре и знакова упозорења на појачану опасност од појаве шумских пожара; одржавање противпожарних пруга, такође су одржавана основна средства и опрема за гашење пожара.

Средства за противпожарну заштиту обезбеђена су из средстава Буџета Републике Србије (према Уговору о суфинансирању програма управљања заштићеним подручјима од националног интереса којима управља ЈП „Србијашуме“ за 2018. годину, број 401-00-534/18-04/11.06.2018.) и управљача.

Средства за противпожарну заштиту				Извршилац посла
	планирана средства	реализована средства	%	РЈ „ПП Голија“
МЗЖС:	65.000,00	60.000,00	100	
Управљач:	22.000,00	22.000,00	100	

IX ИЗВОРИ ФИНАНСИРАЊА

За реализацију Програма управљања ПП „Голија“ за 2018. годину планирана су укупна средства у износу од 52.185.774,00 динара, од тога 12.779.500,00 динара Буџет

Републике Србије, 1.618.950,00 динара управљач и 37.787.324,00 динара накнада за коришћење заштићеног подручја.

Утрошена су укупна средства у износу од 46.126.473,00 динара, што је 88,4% од планираних. Средства управљача у износу од 1.618.950,00 динара (100% од планираних), средства Буџета Републике Србије у износу од 9.800.000,00 динара (76,7% од планираних) и средства накнада у износу од 34.707.523,00 динара (91,8 % од планираних). Део неискоришћених средстава из накнада биће пребачен за активности у 2019. години.

За реализацију Програма управљања ПП „Голија“ за 2018. годину утрошена су укупна средства у износу од 46.126.473,00 динара, од тога средства управљача у износу од 1.618.950,00 динара (3,51%), средства Буџета Републике Србије у износу од 9.800.000,00 динара (21,25%) и средства накнада у износу од 34.707.523,00 динара (75,24%).

Програм управљања Парком природе „Голија“ за 2018.годину, реализован је са 90,00 %. Све планиране активности су реализоване осим набавке дела опреме за чуваре заштићених подручја, штампање промотивног материјала, организација ултрамаратонске манифестације, активности око објекта Центра за посетиоце „Одвраћеница“ и уређења пешачких и бициклистичких стаза.

Прилог: Финансијски извештај (Табела прихода и табела остварених расхода)

Програм урадили:

Нада Славковић, дипл.инж.шум., самостални референт за приватне шуме и заштиту животне средине

Иван Андрић, дипл.инж.шум., самостални референт за приватне шуме и заштиту животне средине

Драгољуб Шеклер, дипл.инж.шум., Управник РЈ „ПП Голија“

ФИНАНСИЈСКИ ИЗВЕШТАЈ ЗА 2018. ГОДИНУ – Табела остварених расхода Парка природе "Голџија"

Врста расхода	ПП "Голџија" - Ивањаница				ПП "Шумарство" - Рашка				ПП "Краљево" - Краљево				ПП "Голџија"			
	Извори и износи средстава (у динарима)				Извори и износи средстава (у динарима)				Извори и износи средстава (у динарима)				Извори и износи средстава (у динарима)			
	Буџет РС	Сопствени приходи	Остала средства (накнаде)	Укупно	Буџет РС	Сопствени приходи	Остала средства (накнаде)	Укупно	Буџет РС	Сопствени приходи	Остала средства (накнаде)	Укупно	Буџет РС	Сопствени приходи	Остала средства (накнаде)	Укупно
А.0 Чување, одржавање и презентација заштићеног подручја																
А.1. Чуварска служба	5.573.800,00	162.000,00	4.682.850,00	10.418.650,00	1.531.200,00	0,00	3.403.816,00	4.935.016,00	1.345.000,00	70.000,00	2.147.500,00	3.562.500,00	8.450.000,00	232.000,00	10.234.166,00	18.916.166,00
А.1.1. Бруто зараде чувара ЗП	5.473.800,00		1.372.800,00	6.846.600,00	1.411.200,00		352.800,00	1.764.000,00	1.265.000,00		115.000,00	1.380.000,00	8.150.000,00	0,00	1.840.600,00	9.990.600,00
А.1.2. Бруто зараде чувара шума у оквиру ЗП				0,00			697.600,00	697.600,00			632.500,00	632.500,00	0,00	0,00	1.330.100,00	1.330.100,00
А.1.3. Остали трошкови чуварске службе: гориво, регистрација, сервисирање возила	100.000,00	162.000,00	192.000,00	454.000,00	120.000,00			120.000,00	80.000,00	70.000,00	50.000,00	200.000,00	300.000,00	232.000,00	242.000,00	774.000,00
А.1.4. Набавке средстава рада: теренска возила, квад, косилница, тримери и набавка техничке опреме (лап–топ, фото-апарати, камере за надзор, пројектор, двогледи)			3.118.050,00	3.118.050,00			2.353.416,00	2.353.416,00			1.350.000,00	1.350.000,00	0,00	0,00	6.821.466,00	6.821.466,00
А.2. Одржавање заштићеног подручја	230.000,00	137.000,00	410.022,00	777.022,00	90.000,00	202.950,00	1.280.000,00	1.572.950,00	80.000,00	332.000,00	1.400.000,00	1.812.000,00	400.000,00	671.950,00	3.090.022,00	4.161.972,00
А.2.1. Бруто зараде осталог особља запосленог код управљача на пословима управљања заштићеним подручјем и материјални трошкови њиховог рада (израда управљачких докумената, програма, пројеката, сарадња са локалним становништвом, институцијама и др.)	80.000,00	77.000,00	260.022,00	417.022,00	80.000,00	152.950,00	1.220.000,00	1.452.950,00	80.000,00	300.000,00	1.400.000,00	1.780.000,00	240.000,00	529.950,00	2.880.022,00	3.649.972,00
А.2.2. Одржавање граница заштићеног подручја		50.000,00		50.000,00		50.000,00		50.000,00		20.000,00		20.000,00	0,00	120.000,00	0,00	120.000,00
А.2.3. Управљање отпадом	100.000,00		150.000,00	250.000,00			60.000,00	60.000,00				0,00	100.000,00	0,00	210.000,00	310.000,00
А.2.4. Противпожарна заштита	50.000,00	10.000,00		60.000,00	10.000,00			10.000,00		12.000,00		12.000,00	60.000,00	22.000,00	0,00	82.000,00
А.3. Презентација заштићеног подручја	0,00	0,00	700.000,00	700.000,00	0,00	0,00	1.536.080,00	1.536.080,00	0,00	0,00	398.800,00	398.800,00	0,00	0,00	2.634.880,00	2.634.880,00
А.3.1. Промотивни материјал (свеске, оловке, торбе ...)				0,00				0,00			0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
А.3.2. Штампање тематских карата, публикација и брошура				0,00			42.600,00	42.600,00				0,00	0,00	0,00	42.600,00	42.600,00
А.3.3. Организација ултрамаратонске манифестације				0,00				0,00							0,00	
А.3.4. Израда и постављање табли информативног садржаја у градовима и на уласку у ПП Голџија			700.000,00	700.000,00			721.080,00	721.080,00			298.800,00	298.800,00	0,00	0,00	1.719.880,00	1.719.880,00
А.3.5. Израда видео презентације о Парку природе „Голџија“ и Резервату биосфере „Голџија - Студеница“				0,00			572.400,00	572.400,00				0,00	0,00	0,00	572.400,00	572.400,00
А.3.6. Трошкови везани око Резервата биосфере "Голџија-Студеница" (семинари, састанци, презентације...)				0,00			200.000,00	200.000,00			100.000,00	100.000,00	0,00	0,00	300.000,00	300.000,00
Укупно А.0	5.803.800,00	299.000,00	5.792.872,00	11.895.672,00	1.621.200,00	202.950,00	6.219.896,00	8.044.046,00	1.425.000,00	402.000,00	3.946.300,00	5.773.300,00	8.850.000,00	903.950,00	15.959.068,00	25.713.018,00
Б.0. Управљање посетиоцима																
Б.1. Адаптација објекта "Голџијска река"			2.795.300,00	2.795.300,00				0,00				0,00	0,00	0,00	2.795.300,00	2.795.300,00
Б.2. Опремање Центра за посетиоце Олдарћеница				0,00				0,00				0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Б.3.				0,00				0,00				0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Б.4.				0,00				0,00				0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Укупно Б.0	0,00	0,00	2.795.300,00	2.795.300,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	2.795.300,00	2.795.300,00
В.0. Регулисање имовинско правних односа																
В.1.				0,00				0,00				0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
В.2.				0,00				0,00				0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Укупно В.0	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Г. 0. Праћење и унапређење стања заштићених подручја																
Г.1. Наставак мониторинга медведа	300.000,00		576.000,00	876.000,00				0,00				0,00	300.000,00	0,00	576.000,00	876.000,00
Г.2. Мониторинг диверзитета ситомофуне ПП "Голџија"	150.000,00		150.000,00	300.000,00				0,00				0,00	150.000,00	0,00	150.000,00	300.000,00
Г.3. Инвентаризација и картирање типова станишта и ретких и заштићених врста			1.200.000,00	1.200.000,00				0,00				0,00	0,00	0,00	1.200.000,00	1.200.000,00
Г.4. Наставак мониторинга водоземаца и гмизаваца				0,00	100.000,00		254.000,00	354.000,00				0,00	100.000,00	0,00	254.000,00	354.000,00
Г.5. Инвентаризација фауне птица гнездарница ПП "Голџија"				0,00			592.800,00	592.800,00				0,00	0,00	0,00	592.800,00	592.800,00
Г.6. Конзервација и усмерено коришћење генотипа ретких и угрожених врста шумског дрвећа и животиња				0,00				0,00	400.000,00		797.600,00	1.197.600,00	400.000,00	0,00	797.600,00	1.197.600,00
Укупно Г.0	450.000,00	0,00	1.926.000,00	2.376.000,00	100.000,00	0,00	846.800,00	946.800,00	400.000,00	0,00	797.600,00	1.197.600,00	950.000,00	0,00	3.570.400,00	4.520.400,00
Д.0. Уређење простора и одрживо коришћење природних ресурса																
Д.1. Наставак истраживања културног наслеђа Голџије				0,00			1.380.000,00	1.380.000,00				0,00	0,00	0,00	1.380.000,00	1.380.000,00
Д.2. Уређење стазе Немањина				0,00				0,00				0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Д.3. Радови на уређењу простора, односно постављање мобилијара, пешачких стаза и пута до ЗП			1.633.199,00	1.633.199,00	240.000,00		350.000,00	590.000,00	200.000,00		57.600,00	257.600,00	0,00	440.000,00	2.040.799,00	2.480.799,00
Д.4. Пројекти и програми у области рибарства		25.000,00	330.000,00	355.000,00	25.000,00		330.000,00	355.000,00		25.000,00	330.000,00	355.000,00	0,00	75.000,00	990.000,00	1.065.000,00
Д.5. Набавка машина			4.317.928,00	4.317.928,00			3.000.000,00	3.000.000,00							7.317.928,00	7.317.928,00
Д.5. Инфо центар Рудио (израда пројект.докум.)				0,00				0,00		200.000,00		200.000,00		200.000,00	0,00	200.000,00
Д.6. Пројекти и програми у области шумарства - мониторинг потковињака, набавка феромонских клопки и феромона				0,00				0,00			350.000,00	350.000,00	0,00	0,00	350.000,00	350.000,00
Д.7.				0,00				0,00					0,00	0,00	0,00	0,00
Д.8.												0,00		0,00	0,00	0,00
Укупно Д.0	0,00	25.000,00	6.281.127,00	6.306.127,00	0,00	265.000,00	5.060.000,00	5.325.000,00	0,00	425.000,00	737.600,00	1.162.600,00	0,00	715.000,00	12.078.727,00	12.793.727,00
Е.0. Остали некатегорисани послови																
Е.2. Други послови				0,00				0,00				0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Укупно Е.0	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
	6.253.800,00	324.000,00	16.795.299,00	23.373.099,00	1.721.200,00	467.950,00	12.126.696,00	14.315.846,00	1.825.000,00	827.000,00	5.481.500,00	8.133.500,00	9.800.000,00	1.618.950,00	34.403.495,00	45.822.445,00

ФИНАНСИЈСКИ ИЗВЕШТАЈ ЗА 2018. ГОДИНУ – Табела расхода Парка природе "Голија"

Врста расхода	Извори и износи средстава (у динарима)					
	Буџет РС	Сопствени приходи	Буџет јединице локалне самоуправе	Приходи од донација, поклона и помоћи	Остала средства (накнаде)	Укупно
А.0 Чување, одржавање и презентација заштићеног подручја						
А.1. Чуварска служба	8.450.000,00	232.000,00			10.234.166,00	18.916.166,00
А.1.1. Бруто зараде чувара ЗП	8.150.000,00	0,00			1.840.600,00	9.990.600,00
А.1.2. Бруто зараде чувара шума у оквиру ЗП	0,00	0,00			1.330.100,00	1.330.100,00
А.1.3. Остали трошкови чуварске службе: гориво, регистрација, сервисирање возила	300.000,00	232.000,00			242.000,00	774.000,00
А.1.4. Набавке средстава рада: теренска возила, квад, косилица, тримери и набавка техничке опреме (лап-топ, фото-апарати, камере за надзор, пројектор, двогледи)	0,00	0,00			6.821.466,00	6.821.466,00
А.2. Одржавање заштићеног подручја	400.000,00	671.950,00			3.090.022,00	4.161.972,00
А.2.1. Бруто зараде осталог особља запосленог код управљача на пословима управљања заштићеним подручјем и материјални трошкови њиховог рада (израда управљачких докумената, програма, пројеката, сарадња са локалним становништвом, институцијама и др.)	240.000,00	529.950,00			2.880.022,00	3.649.972,00
А.2.2. Одржавање граница заштићеног подручја	0,00	120.000,00			0,00	120.000,00
А.2.3. Управљање отпадом	100.000,00	0,00			210.000,00	310.000,00
А.2.4. Противпожарна заштита	60.000,00	22.000,00			0,00	82.000,00
А.3. Презентација заштићеног подручја	0,00	0,00			2.634.880,00	2.634.880,00
А.3.1. Промотивни материјал (свеске, оловке, торбе ...)	0,00	0,00			0,00	0,00
А.3.2. Штампање тематских карата, публикација и брошура	0,00	0,00			42.600,00	42.600,00
А.3.3. Организација ултрамаратонске манифестације (штампање тематских мајица и др.)					0,00	
А.3.4. Израда и постављање табли информативног садржаја у градовима и на уласку у ПП Голија	0,00	0,00			1.719.880,00	1.719.880,00
А.3.5. Израда видео презентације о Парку природе „Голија“ и Резервату биосфере „Голија - Студеница“	0,00	0,00			572.400,00	572.400,00
А.3.6. Трошкови везани око Резервата биосфере "Голија-Студеница" (семинари, састанци, презентације..)	0,00	0,00			300.000,00	300.000,00
Укупно А.0	8.850.000,00	903.950,00			15.959.068,00	25.713.018,00
Б.0. Управљање посетиоцима						
Б.1. Адаптација објекта "Голијска река"	0,00	0,00			2.795.300,00	2.795.300,00
Б.2. Опремање Центра за посетиоце "Одварћеница"	0,00	0,00			0,00	0,00
Б.3.	0,00	0,00			0,00	0,00
Б.4.	0,00	0,00			0,00	0,00
Укупно Б.0	0,00	0,00			2.795.300,00	2.795.300,00
В.0. Регулисање имовинско правних односа						
В.1.	0,00	0,00			0,00	0,00
В.2.	0,00	0,00			0,00	0,00
Укупно В.0	0,00	0,00			0,00	0,00
Г. 0. Праћење и унапређење стања заштићених подручја						
Г.1. Наставак мониторинга медведа	300.000,00	0,00			576.000,00	876.000,00
Г.2. Мониторинг диверзитета ентомофауне ПП "Голија"	150.000,00	0,00			150.000,00	300.000,00
Г.3. Инвентаризација и картирање типова станишта и ретких и заштићених врста	0,00	0,00			1.200.000,00	1.200.000,00
Г.4. Наставак мониторинга водоземаца и гмизаваца	100.000,00	0,00			254.000,00	354.000,00
Г.5. Инвентаризација фауне птица гнезарица ПП "Голија"	0,00	0,00			592.800,00	592.800,00
Г.6. Конзервација и усмерено коришћење генофонда ретких и угрожених врста шумског дрвећа и жбуња	400.000,00	0,00			797.600,00	1.197.600,00
Укупно Г.0	950.000,00	0,00			3.570.400,00	4.520.400,00
Д.0. Уређење простора и одрживо коришћење природних ресурса						
Д.1. Наставак истраживања културног наслеђа Голије	0,00	0,00			1.380.000,00	1.380.000,00
Д.2. Уређење стазе Немањиха	0,00	0,00			0,00	0,00
Д.3. Радови на уређењу простора, односно постављање мобилијара, пешачких стаза и пута до ЗП	0,00	440.000,00			2.040.799,00	2.480.799,00
Д.4. Пројекти и програми у области рибарства	0,00	75.000,00			990.000,00	1.065.000,00
Д.5. Набавка машина					7.317.928,00	7.317.928,00
Д.5. Инфо центар Рудно (израда пројект.докум.)	0,00	200.000,00			0,00	200.000,00
Д.6. Пројекти и програми у обалсти шумарства - мониторинг поткорњака, набавка феромонских клопки и феромона	0,00	0,00			350.000,00	350.000,00
Д.7.	0,00	0,00			0,00	0,00
Д.8.		0,00			0,00	0,00
Укупно Д.0	0,00	715.000,00			12.078.727,00	12.793.727,00
Е.0. Остали некатегорисани послови						
Е.2. Други послови	0,00	0,00			0,00	0,00
Укупно Е.0	0,00	0,00			0,00	0,00
	9.800.000,00	1.618.950,00			34.403.495,00	45.822.445,00

**ФИНАНСИЈСКИ ИЗВЕШТАЈ ЗА 2018. ГОДИНУ – Табела прихода Парка природе
"Голија"**

Ред.број	Извори прихода	Износ у динарима
1.	Средства Буџета Републике Србије	9.800.000,00
	1.1. Министарство заштите животне средине	9.800.000,00
	1.2. Министарство пољопривреде, шумарства и водопривреде, Управа за шуме	0,00
	1.3. Остала средства Републике Србије	0,00
2.	Сопствени приходи	36.022.445,00
	2.1. Приходи од обављања делатности	1.618.950,00
	2.2. Приходи од накнада за коришћење заштићеног подручја	34.403.495,00
	2.3. Остали сопствени приходи	0,00
3.	Средства буџета јединице локалне самоуправе	0,00
	3.1.	0,00
4.	Средства донација, поклона и помоћи	0,00
	4.1.	0,00
	4.2.	0,00
	4.3.	0,00
5.	Остала средства	0,00
	5.1.	0,00
	5.2.	0,00
	Укупно приходи	45.822.445,00